

השופט שלא פחד מאיש

פרישתו של מישאל חשין מבית המשפט העליון לפני קרוב ל-10 שנים הותירה חלל גדול. אבל נחזור להתחלה: הוא החל את לימודיו בפקולטה למשפטים בירושלים, ומיד בלט בכישרונו האדיר ובגישתו המקורית. לאלה הצטרפו אופי סוער, תחושת צדק, כנות ויושרה. לעורמת זאת, נעדרו ממנו לחלוטין צביעות ויכולת חנופה – תכונות שלמרבית הצער נדרשות לא פעם לשם השתלבות וקידום בגופים בירוקרטיים. כך אירע שלמרות כישורנותו, שגבלו בגאונות, דרכו לא הייתה סוגה בשושנים.

עם סיום לימודיו פנה לאקדמיה. מאמריו המצוינים בלטו במקוריותם, ובכל זאת לא נשאר באקדמיה ופנה למשרד המשפטים. הוא הצטיין בהופעותיו בבית המשפט, הופיע בהצלחה עצומה בתיקים הקשים והמסובכים ביותר, אך לפסגה ממש לא הגיע. כאשר היועץ המשפטי מאיר שמגר מונה לעליון, דילגו על חשין ולתפקיד מונה אהרן ברק, וכשמונה ברק לעליון – דיגלו עליו פעם נוספת ומינו את יצחק זמיר. פירסמתי אז מאמר בזכותו של חשין, שהיה לדעתי ראוי לתפקיד. חשין פרש לפריקטיקה פרטית. למשרד המשפטים הייתה זו אבירה כבדה. מאז לא קם שם ליטיגטור ברמתו.

בשוק הפרטי, מחוץ למסגרת הביורוקרטית, נקרא דרור לכישרונו הגדול, ותוך שנים מעטות הגיע לפסגת המקצוע. גם כאן תחושת הצדק שלו באה לא פעם לידי ביטוי כאשר היה מוכן להיכנס לכל מאבק, מבלי להתחשב בשיקולים כלכליים, נגד מה שנראה לו מעשה עוול. סיכויו להגיע לעליון נראו אז קלושים. אך בשנת 1992 התחולל

מפנה. לנשיא שמגר נותרו אז כשלוש שנות כהונה בלבד. שמגר הבין, להערכתו, שהמהפכה המשפטית הולכת לכיוון רדיקלי מדי, וכי שיקולי הביטחון של ישראל עלולים שלא לזכות בהתחשבות הראויה לאחר פרישתו. מינויו של חשין היווה משקל נגד להתפחיתויות הצפויות. אם אכן זה היה השיקול, הוא התברר כמוצדק.

חשין הוכיח עצמו כאחד מגדולי השופטים של מדינת ישראל. כמי שהאמין בזכויות אדם, הוא הבין שאסור שימשו מתכון להרס המדינה, וידע למצוא את האיזון הנכון בין ערכי היסוד לבין זכות המדינה להגן על עצמה. התבטאויות בוטות, שאינן יאות לשופט לא חסרו לו גם בתקופה זו. אך פסקי הדין היו תמיד שקיפים, מאוזנים וברמה גבוהה ביותר.

במשך רוב התקופה לא עלה בידי חשין למנוע את הרדיקליזציה בעליון, והוא נותר לא פעם במיעוט. כך אירע בעניין חנה סגש, שבו העדיף ברעת מיעוט את זכות משפחתה ואת זכות עמנו לשמר את רמותה האצילית של גיבורת ישראל על פני חופש הביטוי. כך גם נותר במיעוט בפרשת "קלפי המיקוח", שבה פסקו שופטי הרוב שיש להחזיר ללכנון לוחמי חיזבאללה שריצו את עונשם מבלי להתחשב ביחס שארגון זה מגלה לשבוייניו שבידיו.

מאידך, ברגע האחרון עלה בידו להוביל את דעת הרוב בפרשת הנישואים עם פלסטינים מהשטחים. מול רצונם של הפלסטינים לזכות בתושבות בישראל עמד אינטרס ביטחוני ממדרגה ראשונה, כמו גם החשש מפני מימוש זכות השיבה באמצעות נישואים. פסק דינו המזהיר הציל את מדינת ישראל מסכנה גדולה.

העתיד ספון מאיתנו. אוכל רק להעריך שכפי שאירע לא פעם לשופטים דגולים, ייזכרו פסקי דינו, לרבות דעות המיעוט שלו, בימים שבהם דעת הרוב תישכח. ■